

Asia: VN/10847/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työttömyysturvaa ja julkisia työvoima- ja yrityspalveluja koskevien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1) Lausuttavaa luonnoksen työttömyysturvalakia koskevista muutosesityksistä?

Pätevä syy jättää toteuttamatta työllistymissuunnitelmaa:

Työttömyysturvalain 2 a luvun 12 §:n 1 momentin 3 kohtaa esitetään muutettavaksi siten, ettei säännöstä sovellettaisi palkkatuetussa työssä oleviin.

Työttömyysturvalain 2 a luvun 12 §:n 1 momentin 3 kohtaa koskeva muutosesitys on kannatettava, koska nykyisessä säännöksessä ei ole huomioitu tilannetta, että palkkatuetussa työssä oleville järjestetään työnhakukeskustelu ja asetetaan työnhakuvelvollisuus kuukautta ennen palkkatukijakson päättymistä. Jos hän jättää hakematta työmahdollisuuksia, hänelle ei kuitenkaan voida asettaa korvauksetonta määräaikaa tai työssäolovelvoitetta.

Oikeus työttömyysetuuteen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta:

Työttömyysturvalain 10 luvun 4 §:n otsikkoa ja 1 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että otsikossa ja 1 momentissa mainittaisiin nykyistä tarkemmin, että säännöstä sovelletaan palvelun alkamisen jälkeen.

Muutosesitys on kannatettava. Esitys täsmentää ja selkeyttää kyseisen lainkohdan soveltamista.

2) Lausuttavaa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia koskevista muutosesityksistä?

Työttömän määritelmä:

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 3 §:n 3 kohdassa on määritelty, ketä pidetään työttömänä. Säännöksen c alakohtaa on viimeksi muutettu 1.1.2023 voimaan tulleella lailla.

JTYPL 1 luvun 3 §:n 3 kohdan c alakohtaa esitetään muutettavaksi siten, että säännöksessä viitattaisiin työttömyysturvalain 2 lukuun vastaavalla tavalla kuin säännöksessä säädettiin ennen 1.1.2023 voimaan tullutta, tuolloin teknisluonteiseksi lakiviittauksen korjaamiseksi tarkoitettua muutosta.

Muutosesitys on kannatettava, jotta sivutoimisesti opiskelevaa koskisi samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muitakin työttömiä.

Työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättäminen:

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 7 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan työnhakuvelvollisuutta ei aseteta, jos työnhakijan työttömyys on päättymässä kuukauden kuluessa. JTYPL 3 luvun 7 §:n 1 momentin 6 kohtaa esitetään muutettavaksi siten, että työnhakuvelvollisuutta ei jätettäisi asettamatta, vaikka työnhakija olisi kuukauden kuluessa aloittamassa omaehtoisen työttömyysetuudella tuetun opiskelun tai kotoutumiskoulutuksen taikka työvoimakoulutuksen.

Esitetty muutosesitys on kannatettava. Esitys selkeyttää sääntelyä ja varmistaa yhdenjaksoisen työnhakuvelvollisuuden toteutumisen siten, että työnhakuvelvollisuuteen ei tule perusteettomia katkoksia.

Työnhakijan velvollisuus antaa tietoja opintojen etenemisestä:

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 8 §:n mukaan työnhakijan on esitettävä työ- ja elinkeinotoimistolle tarpeellinen selvitys opintojensa etenemisestä.

JTYPL 6 luvun 8§:ää esitetään muutettavaksi siten, että nykyisen ehdottoman sanamuodon sijasta työ- ja elinkeinotoimisto voisi edellyttää opintojen etenemistä koskevan selvityksen esittämistä.

Esitetty muutosesitys on kannatettava. Esitys selkeyttää sääntelyä ja varmistaa sen, että viranomaisella on kussakin yksittäisessä tapauksessa mahdollisuus oman harkinnan mukaan tarkistaa opintojen etenemistä käytettävissään olevista tiedoista. Esityksen mukaan esitetty muutos tulisi voimaan myös kuntakokeilussa mukana olevissa kunnissa, joka yhdenmukaistaa sääntelyä.

Asiakastietojen käsittely:

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvussa säädetään työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojen käsittelystä. Luvun 2 §:n 1 momentin 8 kohdassa säädetään perusteesta käsitellä työ- ja elinkeinotoimiston henkilöasiakkaan työttömyysturva-oikeuteen ja vuoritteluvapaaseen liittyviä selvityksiä ja työvoimapolitiittisia lausuntoja.

Nykyisin tilanteessa, jossa henkilö ei ole työ- ja elinkeinotoimiston asiakas, työvoimapolitiittiset lausunnot tallennetaan työ- ja elinkeinotoimiston yleiseen asianhallintajärjestelmään.

JTYPL 13 luvun 2§:n 8 kohtaa esitetään muutettavaksi siten, että henkilöasiakkaasta voidaan käsitellä työttömyysturvaan ja vuorotteluvapaaseen liittyvät selvitykset ja työvoimapoliittiset lausunnot sekä muut lausunnot ja ilmoitukset; mainittuja tietoja voidaan käsitellä myös silloin, kun yksityinen henkilö ei ole henkilöasiakas.

Esitetty muutosesitys on kannatettava. Esitys selkeyttää sääntelyä ja varmistaa sen, että tiettyä henkilöä koskevat em. lausunnot voidaan tallentaa käytössä olevaan asiakastietojärjestelmään samalla tavalla kuin muutkin työvoimapoliittiset lausunnot.

**3) Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki;
kohdennettu kysymys Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja kaikille työ- ja elinkeinotoimistoille:**

Onko laissa säädettyä työttömän määritelmää tulkittu säännöksen sanamuodon mukaisesti vai esitysluonnoksessa oletuksena olevalla tavalla siten, että työttömyysturvalain 2 luvun 10 a §:n perusteella sivutoimisesti opiskelevaa on pidetty työttömänä? Onko määritelmäsäännöksen muutokselle näkemyksenne mukaan tarpeen esittää takautuvaa soveltamista (kts. lain voimaantulo- ja siirtymäsäännös)?

Sivutoimisesti opiskelevaa työnhakijaa on pidetty työttömänä.

4) Lausuttavaa työvoimapalveluiden järjestämistä annettua lakia koskevista muutoksista?

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä tulee voimaan 1.1.2025. Samanaikaisesti laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta kumotaan.

Esityksen mukaan tässä esityksessä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin esitetyjä muutoksia vastaavat muutokset tehdään työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin.

Ei lausuttavaa.

5) Lausuttavaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua lakia koskevista muutoksista?

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 15 §:n 2 momentissa on säädetty asetuksenantovaltuudesta, jonka nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tiettyjen työnhakijan työttömyysturva-oikeutta koskevien työvoimapoliittisten lausuntojen antamiseen liittyvästä työ- ja elinkeinotoimistojen keskinäisestä toimivallasta. Valtioneuvoston asetuksella on säädetty, että Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto antaa muun muassa yritystoiminnan pää- ja sivutoimisuutta koskevat työvoimapoliittiset lausunnot kaikkien työ- ja elinkeinotoimistojen asiakkaana olevista työnhakijoista.

Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston toimivalta vuorotteluvapaalla olevan henkilön yritystoimintaa koskevien työvoimapolitiittisten lausuntojen antamiseen on lainsäädännössä tulkinnanvarainen.

Esitys on kannatettava, koska esityksen mukaan toimivaltaa selkeytetään lisäämällä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 15 §:n 2 momentissa säädettyyn asetuksenantovaltuuteen maininta vuorotteluvapaalaissa tarkoitetuista työvoimapolitiittisista lausunnoista.

6) Lausuttavaa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia koskevista muutoksista?

Työttömän määritelmä:

Esityksen mukaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 2 §:ssä säädettyyn työttömän määritelmään tehtäisiin vastaava muutos kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin ja työvoimapolitiittisten järjestämisestä annettuun lakiin.

Työvoimapolitiittisten lausuntojen antaminen:

Esityksellä esitetään, että Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistolla olisi toimivalta käsitellä sille virheellisesti lähetetty työnhakijan työttömyysturva-asia. Esityksen mukaan valtioneuvoston asetusta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista on tarkoitus muuttaa samanaikaisesti tässä hallituksen esityksessä ehdotettujen muutosten kanssa siten, että Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto voisi käsitellä minkä tahansa työnhakijan työttömyysturva-asian ja antaa tätä koskevan työvoimapolitiittisen lausunnon. Kyse olisi mahdollisuudesta antaa lausunto. Velvollisuus lausunnon antamiseen säilyisi työ- ja elinkeinotoimistolla, jonka asiakkaana työnhakija on.

Asiakastietojen käsittely työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa:

Esityksen mukaan lainsäädännön selkeyttämiseksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 14 a §:n 1 momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että asiakastietojärjestelmän käyttöoikeuksia koskeva monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain 9 a §:n 4 momentti koskisi myös työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevien kuntien perustamaa kuntayhtymää.

Edellä mainitut esitykset koskien työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia ovat kannatettavia.

7) Työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettu laki; kohdennettu kysymys kokeilussa mukana oleville kunnille:

Onko laissa säädettyä työttömän määritelmää tulkittu säännöksen sanamuodon mukaisesti vai esitysluonnoksessa oletuksena olevalla tavalla siten, että työttömyysturvalain 2 luvun 10 a §:n perusteella sivutoimisesti opiskelevaa on pidetty työttömänä? Onko määritelmäsäännöksen muutokselle

näkemyksenne mukaan tarpeen esittää takautuvaa soveltamista (kts. lain voimaantulo- ja siirtymäsäännös)?

.

8) Lausuttavaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua valtioneuvoston asetusta koskevista muutoksista?

Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston käsiteltäväksi on muista työ- ja elinkeinotoimistoista ja työllisyyden kuntakokeilukunnista siirretty tapauksia, joissa asia olisi kuitenkin tullut ratkaista kyseessä olevassa toimistossa tai kunnassa. Työnhakijan näkökulmasta asian siirtämisestä aiheutuu merkittäviä viiveitä.

Muutosesityksen mukaan Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto voisi käsitellä minkä tahansa työnhakijan työttömyysturva-asian ja antaa tätä koskevan työvoimapoliittisen lausunnon.

Muutosesitys on kannatettava.

**9) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettu valtioneuvoston asetukset;
kohdennettu kysymys Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistolle:**

Säännös, joka koskee Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston nykyistä laajempaa toimivaltaa antaa työvoimapoliittisia lausuntoja toisen työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaan työttömyysturvaoikeudesta olisi mahdollista saattaa voimaan muita muutoksia nopeammalla aikataululla. Pidätekö tätä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon, että vuorottelukorvaukseen liittyviä lausuntoja koskeva muutos tehtäisiin tässä tapauksessa asetukseen myöhemmin, ja kuntien asiakkaana olevia työnhakijoita koskeviin työvoimapoliittisiin lausuntoihin liittyvän toimivallan laajentaminen edellyttää lain tasolla tehtävää muutosta?

-

10) Muuta lausuttavaa?

Esitetyt muutokset ovat perusteltuja, koska ne selkeyttävät ja yhdenmukaistavat sääntelyn soveltamista.

Jokimäki Tarja
Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto